

БДЗП – Проект “Опазване на застрашени влечуги в България”

**Финален отчет по проект:
“Опазване на застрашени влечуги в България”
2003 г.**

Българско дружество за защита на птиците (БДЗП)/Bird Life-
Vulgaria
Терариум Висенберг - Дания
Пловдив 2003

Дейностите по този проект са финансирани от Терариум Висенберг - Дания

Съдържание

<u>Провеждане на образователни лекции сред ученици от учебните заведения в гр. Пловдив и региона</u>	<u>3</u>
<u>Провеждане на образователни екскурзии</u>	<u>4</u>
<u>Организиране на кръжок с най заинтересовани деца в общините Пловдив и Раковски</u>	<u>5</u>
<u>Обучение на доброволци</u>	<u>6</u>
<u>Информационна кампания с медиите</u>	<u>6</u>
<u>Разпространение на образователни материали (плакати, стикери и дипляни</u>	<u>7</u>
<u>Изготвяне на табло представящо дейностите по проекта</u>	<u>7</u>
<u>Подпомагане на дейностите на екоklubовете в Пловдив и региона</u>	<u>8</u>
<u>Координиране дейността на “Работната група за опазване на земноводните и влечугите в България”</u>	<u>8</u>
<u>Редакция на предложението за “Националния план за действие за опазване на сухоземните костенурки в България”и депозиране за одобрение от МОСВ</u>	<u>9</u>
<u>Разработване и подържане на website за опазване на сухоземните костенурк</u>	<u>9</u>

Финален отчет по проект “Опазване на застрашени влечуги в България”

(Отчет за периода 01.02.2003 - 30.07.2003)

Финалният отчет по проект “Опазване на застрашени влечуги в България” е изготвен на база постигнатите резултати от заложените дейности по проекта. Основните цели, които си бяхме поставили за постигане чрез изпълнението на този проект, са:

- Постигане на трайна природозащитна ангажираност сред младите хора в Пловдив и региона;
- Осъществяване на природозащитни дейности по опазване на сухоземните костенурки на национално ниво.

Изпълнение на дейностите по проекта:

1. Провеждане на образователни лекции сред ученици от учебните заведения в гр. Пловдив и региона.

В рамките на проекта бе депозирано писмо до Регионалния Инспекторат по Образованието на Министерството на Образованието и Науките – Пловдив (РИО на МОН) за съвместно сътрудничество в областта на екологичното и природозащитно образование. В писмото бяха посочени отделните дейности, които Българско дружество за защита на птиците (БДЗП) желае да изпълни в рамките на една учебна година. Предложените дейности бяха одобрени от съответната институция, която съдейства за тяхното изпълнение. Програмата включва лекции по следните теми:

- Защитени земноводни;
- Защитени влечуги;
- Защитени грабливи птици;
- Защитени водолюбивы птици.

Темите включват информация за голям брой видове от фауната на България, като основно се акцентира върху световно застрашените видове, вписани в Червения лист на “Международния съюз за защита на природата” (IUCN), както и видове, защитени от Българското законодателство и вписани в Червената книга на Република България. Информацията, която е представена за всеки отделен вид, се основава на: места на разпространение; биология и екология на вида; природозащитен статус; необходими мерки за тяхното опазване.

Лекциите са насочени към учениците от шестите и седмите класове на учебните заведения, т.к. съдържанието им отчасти съвпада с учебното съдържание на учебниците за седми клас. Това не попречи те да бъдат представени на по-големите и по-малките ученици. Представената информация е подкрепена с нагледни материали: диапозитиви, снимки, плакати и др.

На територията на гр. Пловдив бяха посетени девет училища. В гр. Раковски са проведени лекции в двете функциониращи учебни заведения и една в гр. Карлово. Навсякъде учителите и учениците проявиха голям интерес към представената информация.

БДЗП – Проект “Опазване на застрашени влечуги в България”

№	Име на училище	Ученици, посетили лекциите
Училища в гр. Пловдив		
1.	СОУ "Цар Симеон Велики"	243
2.	ОУ “Захари Стоянов”	140
3.	ТХВП – Пловдив	60
4.	СОУ “Патриарх Евтимий”	324
5.	ОУ “Елин Пелин”	108
6.	НУ “П.Р. Славейков”	180
7.	СОУ “Черноризец Храбър”	240
8.	СОУ “Райна Княгиня”	126
9.	ОУ “Симон Боливар”	120
Училища в гр. Раковски		
1.	ОУ“Христо Смирненски”	216
2.	ОУ“Христо Ботев”	252
Училища в гр. Карлово		
1.	ОУ “Св. Св. Кирил и Методий”	120
	Общ брой ученици, посетили лекциите	2129 деца

2. Провеждане на образователни екскурзии.

За запознаване на учениците с елементите от биоразнообразието на практика, бяха проведени редица теренни наблюдения, към които проявиха съществен интерес. По време на терените наблюдения бе представена информация за всички видове от българската херпетофауната. Често някои от видовете бяха улавяни и учениците подробно се запознаваха с морфологията им. Особен акцент бе отделен на това, че земноводните и влечугите на са опасни за здравето на хората и това даде възможност за преодоляване на страховата бариера на голям процент от учениците.

Теренни наблюдения са реализирани със ученици от следните училища:

№	Име на училище	п-бр. излети	Среден брой ученици	Общ брой ученици
1.	ОУ “Елин Пелин”	3	32	96
2.	ТХВП – Пловдив	3	26	78

БДЗП – Проект “Опазване на застрашени влечуги в България”

3.	СОУ ”Патриарх Евтимий”	5	15	75
4.	НУ ”П.Р. Славейков”	2	20	40
5.	ОУ”Христо Ботев”	2	23	43
Общ брой деца участвали по време на теренните занимания				332

Освен с учениците от посочените по горе учебни заведения беше проведена и екскурзия с 20 деца от различни училища, победители в конкурс на тема: ”Защитени територии растения и животни в родния ни край”. Екскурзията бе проведена на територията на Биосферен резерват ”Червената стена”.

На деня на земята 22 април съвместно с РИОСВ-Пловдив проведохме акция за наблюдение и почистване на Биосферен резерват ”Червената стена”, в която участваха 35 ученика от различни училища в гр. Пловдив.

Проведено бе и посещение на Природонаучен музей гр. Пловдив, с 30 ученици от ОУ ”Христо Ботев” гр. Раковски. На групата беше подробно разяснено за видовото разнообразие в музея, какво представляват понятия, като биоразнообразие, екология и природозащита. Голямо внимание отделихме и за разглеждане на терариумната изложба в Музея.

Подобно посещение беше проведено и с учениците (седем на брой) достигнали финален кръг на олимпиадата по орнитология.

По случай деня на влажните зони съвместно с РИОСВ-Пловдив и Басейнова дирекция-Пловдив, организирахме екскурзии до една от малкото запазени лунгозни гори във вътрешността на страната в близост до с. Винаца. В екскурзията участваха 40 ученици от различни учебни заведения в гр. Пловдив.

3. Организиране на кръжок с най заинтересовани деца в общините Пловдив и Раковски.

В началото на февруари, веднъж седмично в ОУ ”Христо Ботев”, гр. Раковски стартира провеждането на кръжок, с най-заинтересованите деца. В кръжока участват 22 деца, като средния брой на посещаемост е 16 ученика на занимание. Заниманията с кръжочниците се провеждат всеки петък в удобно за учениците време. До този момент са проведени множество теренни наблюдения заедно с тях.

Освен за влечуги са изнесени лекции за опазване на други редки видове като:

- Защитени земноводни;
- Защитени грабливи птици;
- Защитени водолюбиви птици;

Учениците от кръжока участваха и в олимпиадата по орнитология организирана от БДЗП, като едно от децата спечели и участие в регионалния кръг. Също така учениците взеха и участие в Националния училищен екопарламент.

Резултат от реализираната образователна програма през 2001 – 2003 г. в

БДЗП – Проект “Опазване на застрашени влечуги в България”

гр.Раковски бе отпускането на субсидия за допълнителни часове от Общинската администрация за провеждането на кръжок по природозащита в ОУ “Христо Ботев”. По този начин ще постигнем устойчиво развитие на природозащитното образование в региона. Програмата за провеждане на кръжока ще бъде съвместно подготвена с преподавателя и експерти от БДЗП.

4. Обучение на доброволци.

В цялостното изпълнение на проекта са въввлечени голям брой доброволци, при неговото реализиране. Те са работили в следните направления: изнасяне на образователни лекции, теренни наблюдения и разпространение на образователни материали.

Една от насоките на провежданата на проекта е повишаване на човешкия ресурс и потенциал за нуждите на природозащитния процес. Основна целева група са студентите от двете най-големи ВУЗ в България поради тяхната мобилност и засилен интерес. За повишаване нивото на човешкия потенциал бяха реализирани редица дейности съвместно с друг проект на БДЗП: “Развитие на човешкия потенциал: обучение и въвличане на млади хора в дейности за целите на природозащитата в Източни Родопи”, на базата на които експерти на БДЗП взеха пряко участие в практиките по зоология на студенти от ПУ”Паисий Хилендарски” и Аграрен Университет-Пловдив, подпомагайки експертно и технически работата на преподавателите. По време на практиките бяха направени поредица от природозащитни лекции за българската херпетофауна, както и провеждане на теренни занимания със студентите от двете Висши учебни заведения.

5. Информационна кампания с медиите.

Информационната кампания с медиите е насочена към популяризиране на биологията, екологията, природозащитния статус, както и на мерките и пътищата за защита земноводните и влечугите. Тя се извършва усилено през последните години от БДЗП. Като част от нея през настоящата година бяха излъчени две предавания в ефира на регионалните телевизии ТВ “Евроком България” и ТВ “Раковски”. За участие в предаването, излъчено по ТВ “Раковски”, поканихме д-р В. Бешков и Б. Петров. Репортажът е излъчен два пъти до този момент, като е предизвикал широк интерес сред населението от гр. Раковски и околните общини.

В поместената по долу таблица са посочени медиите, които са отразили материали за защитата на херпетофауната в България, предоставени от БДЗП.

№	Дата	Медия	Предаване/Статия
1.	15.02.2003 год.	ТВ “Раковски”	“Сухоземните костенурки в гр. Раковски.”
2.	16.02.2003 год.	ТВ “Раковски”	“Сухоземните костенурки в гр. Раковски.”

БДЗП – Проект “Опазване на застрашени влечуги в България”

3.	10.03.2003 год.	ТВ “Евроком България”	Предаване в сутрешния блок.
4.	21.03.2003 год.	Вестник “Марица”	“Разследват ченге за костенурки”
5.	18.03.2003 год.	Вестник “Марица”	“Еколози защитават костенурките”
6.	Брой 1 2003 год.	Екология	“Световно застрашени видове”
7.	15.04.2003 год.	Вестник “Марица”	“Младите природозащитници”
8.	29.04.2003 год.	Радио “Пловдив”	Предаване в сутрешния блок
9.	30.04.2003 год.	Радио “Пловдив”	Съобщение в новините
10.	15.05.2003 год.	ТВ “Евроком България”	Съобщение в централните новини
11.	03.05.2003год.	Радио"Пловдив"	Предаване за опазване на сухоземните костенурки.
12.	14.05.2003год.	ТВ "Евроком"	Съобщение в сутрешния блок и новините.
13.	14.05.2003год.	Радио "Пловдив"	Съобщение в новините
14.	14.05.2003год.	Дарик радио	Съобщение в новините
15.	15.05.2003год.	Blulink	Съобщение за проведената акция на 10.05.2003г.
16.	17.05.2003год.	Вестник "Дума"	Върнаха костенурки сред природата
17.	01.07.2003год.	За птиците	Сухоземните костенурки
18.	09.07.2003год.	Вестник “Марица”	Отглеждане на костенурки в детски градини
19.	09.07.2003год.	ТВ “Евроком България”	Съобщение в сутрешните новини
20.	09.07.2003год.	ТВ “Евроком България”	Предаване в сутрешния блок
21.	09.07.2003год.	Радио “Пловдив”	Съобщение в новините
22.	09.07.2003год.	Дарик радио – Пловдив и Хасково.	Съобщение в новините
23.	29.07.2003год.	Вестник “Марица”	Земноводните и влечугите в България.

Забележка: Има голяма вероятност информация да е излязла и в др. печатни и електронни медии, където е подадена, но нямаме обратна информация.

6. Разпространение на образователни материали (плакати, стикери и дипляни).

Образователни материали са разпространени в почти всички училища в Пловдив и региона. Основната насока при тяхното разпространение бе плакатите и другите нагледни материали да бъдат достъпни и видими на максимален брой деца. За тази цел в някои от училищата бяха изготвени и информационни табла от учениците, с предоставени от БДЗП материали. Проведохме и две акции за масово разпространяване на информационни материали в населените места на следните общини: Пловдив, Съединение; Калояново, Белово и Раковски.

7. Изготвяне на табла представящо дейностите по проекта.

Дейностите по този проект са финансирани от Терариум Висенберг - Дания

БДЗП – Проект “Опазване на застрашени влечуги в България”

Таблото представящо дейностите по проекта е изготвено, като снимка в цялостния му вид ще бъде представена в web site за костенурките.

Информационно табло представящо дейности насочени за опазване на сухоземните костенурки с множество материали бе представено в рамките на един месец и половина в ПУ “Паисий Хилендарски” Аграрен Университет гр.Пловдив.

8. Подпомагане на дейностите на екоklubовете в Пловдив и региона.

Съвместната работа с училищните екоklubове даде възможност за постигане на пряк контакт с най-мотивираните деца и преподаватели в областта на природозащитата. Съвместните дейности се изразяват в оказването на експертна и техническа помощ под формата на подпомагане при планирането на програмите за обучение, периодично предоставяне на информационни материали (книги, плакати, диплянки и стикери), видеоматериали с природозащитна тематика, както и на диапозитиви за временно ползване. В тази насока в екоklubа в гр. Раковски бе създадена и библиотека с материали, предоставени от БДЗП. Пряк резултат от работата с училищните екоklubове е обединяването им в мрежа, тяхното укрепване и разширяване.

9. Координиране дейността на “Работната група за опазване на земноводните и влечугите в България”.

В тази насока бе организирана и проведена национална среща на “Работната група за опазване на сухоземните костенурки в България”. Тя се проведе на 01.03.2003 год. в семинарната зала на НПМ-БАН, като средствата за провеждане на работната среща бяха осигурени по проект “Опазване на сухоземните костенурки в Източни Родопи”, финансиран от Българо-Швейцарската програма по опазване на биоразнообразието. От своя страна всички дейности, свързани с организирането на работната среща, както и цялостното координиране на националната работната група, са финансирани от Терариум Виеснберг-Дания.

Срещата бе втора поред за създадената през изминалата година “Национална работна група за опазване на сухоземните костенурки в България”. Основната цел на срещата бе повторно събиране на експертите, занимаващи се пряко или косвено с проблемите по опазването на тези световно застрашени видове. На срещата бяха поканени всички членове на работната група, както и нови представители, проявили интерес за работа по опазването на защитени земноводни и влечуги. На семинара присъстваха 17 експерти от различни институции, а именно: ст.н.с. II ст. д.б.н. Владимир Бешков, Боян Петров-биолог към НПМ-БАН, ст. екс. биоразнообразие Борислав Борисов–РИОСВ Хасково, ст.екс. биоразнообразие Росен Алексов-РИОСВ Благоевград, млад. екс. фауна Красимир Андонов–Национален Парк “Рила” и др.

На срещата бяха представени отчети за дейностите по следните проекти:

- “Опазване на костенурките в Източни Родопи-2002год.”;

БДЗП – Проект “Опазване на застрашени влечуги в България”

- “Опазване на сухоземните костенурки в България”:
- “Опазване на застрашени земноводни и влечуги в България”.
- Други дейности, извършени през миналата година, насочени към опазването на сухоземните костенурки.

След това подробно бяха разгледани дейностите по проекта за 2003 год. “Опазване на сухоземните костенурки на територията на Източни Родопи”, при което се дискутираха различни варианти за тяхното реализиране. Представени бяха и дейности по други проекти на БДЗП, имащи пряко отношение по проблемите за опазване на сухоземните костенурки в България. Също така д-р. В. Бешков представи методика за маркиране на сухоземни костенурки по региони, както и инструкцията за повторно заселване в природата на иззети от браконieri или доброволно предадени сухоземни костенурки, която да бъде използвана от експертите на РИОСВ и други експертни лица, изпълняващи такива функции. Методиките са изготвени от д-р В.Бешков–Институт по Зоология при БАН и Б.Петров НПМ-БАН. Единодушно бе взето решение за промяна на името на работната група и разширяване на дейността и спрямо други защитени земноводни и влечуги, срещащи се на територията на България. Настоящото име на групата е “Национална група за опазване на земноводни и влечуги в България.”

10. Редакция на предложението за “Националния план за действие за опазване на сухоземните костенурки в България” и депозиране за одобрение от МОСВ.

След написването и общественото обсъждане на Националния план за действие за опазване на сухоземните костенурки в България, той бе предоставен за редактиране няколко независими експерти в тази област, които дадоха висока оценка за него. Поради очакване в близките месеци за приемане на: “Наредба за планове за действие”, плана все още не е депозиран в МОСВ.

11. Разработване и подържане на website, за опазване на сухоземните костенурки.

В началото на годината бе създадена yahoo група, която да служи като бързо средство за комуникация на членовете от работната група, както и други заинтересовани. Адреса на групата е testudobg@yahoogroups.com, броя на членовете в нея е четиридесет човека.

Website за опазване на сухоземните костенурки вече е подготвен и подържан, като адреса е www.testudo.hit.bg. Дейностите по изготвянето и подържането на сайта са кофинансирани по проект: “Опазване на сухоземните костенурки на територията на Източни Родопи” – финансиран от БШПОБ.

Изготвил: Георги Попгеоргиев